

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab
Avdelningen för kunskapsstöd
Carina Svärd, Lisbeth Andersson
Folkhälsostateger

2017-10-12

Ärendenummer: 2017/01142
Dokumentnummer: 2017/01142-2

Till Socialdepartementet
Socialdepartementets diarienummer
S2017/03553/FS

Remissyttrande avseende slutbetänkande SOU 2017:47 Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa – Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa.

Sammanfattning

Landstinget Blekinge har fått möjligheten att lämna synpunkter på inriktning på åtgärder som Kommissionen för Jämlik Hälsa har lämnat i föreliggande slutbetänkande.

Landstinget Blekinge instämmer i de flesta av kommissionens förslag till inriktning. De områden där landstinget delar kommissionens förslag har inte närmare kommenterats. Vi anser att förslagen till inriktningar generellt är väl genomarbetade och genomtänkta. Slutbetänkandet är ett viktigt och bra kunskapsunderlag för lokal och regional nivå.

Vi ser fram mot att regeringen utvecklar de nationella strategierna för varje målområde och att erfarenheter och synpunkter inhämtas från expertisen som finns inom dessa områden på landstingen/regionerna.

Landstinget Blekinges synpunkter på kommissionens inriktningar

Synpunkterna redovisas utifrån indelningen i slutbetänkandet.

4 Mer jämlika villkor och möjligheter

4.1.2 Inriktning för att skapa jämlika förutsättningar under det tidiga livet

Landstinget Blekinge vill särskilt trycka på vikten av att fokus i utredningen ligger på barn och unga och det tidiga livets villkor. Det stämmer bra med Landstinget Blekinges fokus de sista åren på både sociala investeringsfondens tidiga satsningar, dialogerna med kommunerna kring föräldrastöd, barnrättsfrågorna och den stora behovskartläggningen vi nu gör av barn och ungas hälsa och behov av insatser.

Landstinget Blekinge vill särskilt förordna en komplettering i rutan ”Kommissionens bedömning”, sid. 79. Meningen börjar med ”Viktiga förutsättningar för det är...”. Där önskar landstinget komplettera med en fjärde punkt om *ett lättillgängligt och relevant universellt föräldrastöd till alla som utövar föräldraskap*. Vi är medvetna om att detta finns med som en åtgärd i åtgärdskapitlet, men bedömer att det är så pass viktigt att det hör hemma under kommissionens bedömning i inriktningskapitlet. Landstinget Blekinge ser fram mot att regeringen utvecklar den nationella strategin för föräldrastöd och att erfarenheter och synpunkter inhämtas från expertisen som finns inom detta område på landstings/regioners centrala barnhälsovårdsenheter.

Landstinget Blekinge anser det viktigt att regeringen stöder utvecklingen av den kvalitetsuppföljning som krävs för att säkerställa att en jämlik barnhälsovård erbjuds, genom Svenska Barnhälsovårdsregistret (BHVQ) som är ett nationellt kvalitetsregister.

Landstinget Blekinge ställer sig tveksamma till att involvera socialtjänsten i hembesöksprogrammet till alla barn. Nära samarbete med socialtjänsten är mycket viktigt och speciellt när det gäller familjecentraler där samarbetet är en självklarhet. Vi tror också att utökade hembesöksprogram skulle kunna vara värdefullt speciellt i särskilt utsatta områden men inte till varje familj vid alla hembesök. Vi tror att om socialtjänsten, som idag kan uppfattas som mer ”hotfull”, ska vara med vid alla barnhälsovårdens hembesök så riskerar vi att fler familjer tackar nej. Däremot ser vi att socialtjänstens resurser är oerhört viktiga när barnhälsovården uppmärksammar att en familj behöver ytterligare stöd och insatser. Barnhälsovården når idag så gott som alla barn och deras familjer, har ett högt förtroende hos målgruppen och ses som en ”icke hotfull” verksamhet. Familjer som kanske av sagt sig kontakt med andra myndigheter kommer ändå ofta till sin barnhälsovård.

4.2. Inriktning för att alla ska kunna utveckla kompetenser och kunskaper och tillgodogöra sig en god utbildning

Landstinget Blekinge vill trycka på folkhögskolans betydelse. Folkhögskolan kan ha en viktig roll för ett flertal grupper, t.ex. ungdomar som lämnar gymnasiet utan slutbetyg samt unga med migrationsbakgrund som kommer till Sverige sent i eller efter skolåldern.

4.3. Inriktning inom målområdet arbete, arbetsförhållande och arbetsmiljö

Landstinget Blekinge anser att inriktningarna är bra och ligger i linje med de behov som vi som arbetsgivare har.

Landstinget Blekinge vill trycka på att det är viktigt att ta med de resurskrav i form av handledning som en utökad utbildningsinsats ställer på arbetsgivarna. Utbildningsinsatser eller andra satsningar som medför ökade resurskrav på arbetsgivarna, i detta fall landstinget, måste därför åtföljas av att ytterligare resurser ges till arbetsgivarna.

Landstingen, och även Landstinget Blekinge, tar idag ett stort utbildningsansvar för studenter. Detta gäller på gymnasial, eftergymnasial (YH-utbildningar) och högskolenivå, t.ex. sjuksköterskestudenter, läkarstudenter, medicinska sekreterare, psykologer. Att landstinget ska ta sitt utbildnings- och handledningsansvar är nödvändigt för den framtida kompetensförsörjningen, men medför också en stor belastning på verksamheten där man redan idag upplever en resursbrist. Det behövs en satsning på utveckling av nya lärandeformer, t.ex. handledning på distans, så att fler kan handledas utan att resursbehovet påverkas.

Ett grundläggande problem i nuläge är att matchningen på arbetsmarknaden inte fungerar bra. Som arbetsgivare har vi behov av kompetent personal samtidigt som det finns många arbetslösa

som dessvärre saknar den kompetensen vi efterfrågar. Utbildningssatsningar för de som är födda utanför Europa och för de som saknar gymnasieutbildning är därför nödvändigt, då utbildning på minst gymnasienivå är nödvändig både idag och i framtiden.

Landstinget Blekinge anser att inriktningen på arbetsmiljöområdet är bra. Det är viktigt att den kunskap som finns blir användbar i verksamheterna. Mer forskning, utveckling och utbildning är nödvändigt, men det allra viktigaste är att den gör nytta på arbetsplatserna. Kunskapen behöver paketeras och förmedlas på så sätt att den blir lätt att använda och omsätta i praktisk handling samt blir ett stöd för chefer, medarbetare och skyddsombud i deras arbete för att utveckla och förbättra arbetsmiljön.

4.6. Inriktning för att främja jämlika förutsättningar att etablera hälsosamma levnadsvanor

Landstinget Blekinge är överlag positiv till inriktningen. När det gäller inriktning; *begränsa tillgänglighet till hälsoskadliga produkter*, anser vi att det inte är tillräckligt att begränsa tillgänglighet till produkter med hög sockerhalt för att främja goda matvanor. Att begränsa produkter med hög sockerhalt kan ses som ett första steg men även andra insatser behöver ske, exempelvis begränsa tillgängligheten till andra ohälsosamma livsmedel, färdigrätter och utbud av snabbmat.

Landstinget Blekinge är positiv till samverkan med civilsamhället men det är viktigt att skapa förutsättningar för föreningar och organisationer att kunna arbeta med frågan på ett säkert sätt. Vi kan inte förlita oss på att civilsamhällets har evidensbaserad kunskap vad gäller levnadsvanor och speciellt när det gäller kunskap om hälsosamma matvanor.

4.7. Inriktning för att skapa förutsättningar för kontroll, inflytande och delaktighet

Landstinget Blekinge saknar en beskrivning av hur infrastruktur för uppföljning, utvärdering och kunskapsuppbyggnad inom området ska se ut.

4.8. Inriktning för att åstadkomma en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Landstinget Blekinge anser att det är viktigt att det finns en tydlig nationell styrning och uppföljning för hälsofrämjande insatser och vård på lika villkor inom hälso- och sjukvården.

I övrigt ställer sig Landstinget Blekinge till fullo bakom kommissionens förslag till inriktning vilket är samma riktning som vi i hälso- och sjukvården strävar mot. Det är värdefullt att det hälsofrämjande arbetet lyfts på ett tydligt sätt.

Landstinget Blekinge vill särskilt lyfta fram vikten av ett synsätt där patienten ses som en partner i sin egen vård och behandling. På sid. 233 under rubriken ”Kommissionens bedömning”, punkten ”vårdmöten som är hälsofrämjande och skapar förutsättningar för jämlika insatser och resultat” föreslår vi följande komplettering:

...där patienten ses som en jämlik partner.

Personcentrering grundas i en människosyn som ser människan som kapabel. Patienten värdesätts som en person med egna upplevelser av situationen och egna förutsättningar, resurser och hinder. Personen blir därmed en partner i vården.

5 Mer strategisk styrning och uppföljning

5.3 Finansieringsmodeller med ett socialt investeringsperspektiv

Landstinget Blekinge anser att det behövs mer stöd och samordning runt arbete med finansieringsmodeller och arbetssätt som har ett socialt investeringsperspektiv. I övrigt instämmer landstinget i kommissionens bedömning att arbetssättet bör vidareutvecklas.